

Arin nauru ja muisto akateemisesta anarkiasta

MARKKU KOIVUSALO

Muistopuhe Ari Hirvosen muistotilaisuudessa 22.7.2021¹

Arvoisa muistoväki, voisin jakaa muutaman oman muiston Arista. Lupasin myös sanoa jotakin Tutkijaliiton ja etenkin *Tiede & edistyksen* osalta, jonka toimituskuntaan Ari kuului yli 30 vuotta ja jonka päätoimittajana Ari toimi vuosina 2016–2019.

T&E oli se lehti, jossa törmäsin Ariin tai paremminkin Arin nimeen ensi kerran. Oli vuosi 1988 ja olin itse suoraan lukiosta yhteiskuntatieteitä opiskelemaan tullut kriittistä ajattelua etsivä nuori mies. Olin ensin pettynyt yliopiston tarjoamaan puuduttavaan pullamössöön, mutta löytänyt sitten ajatuksia herättävän, monitieteellisen ja teoreettisesti suuntautuneen lehden. Muistan lainanneeni jossakin ensimmäisistä onnettomista opiskelusseistäni ahkerasti lehdessä 1987 julkaistua artikkelia, joka käsitteli tuolloin pinnalla ollutta turvavaltion kritiikkiä tai ”kaksiskriittisesti” – lehden edustaman metateoreettisen suuntautumisen mukaisesti – tuon kritiikin osaa itse järjestelmän uusintamisessa. Kirjoittajiksi oli merkitty kaksi oikeustieteilijää Ari Hirvonen ja Panu Minkkinen (Hirvonen & Minkkinen 1987).

Hämmästelin tätä suuresti, sillä olin itse tullut opiskelemaan tuolloin vielä kriittiseksi luulemiani yhteiskuntatieteitä ja pidin ennakkoluuloisesti oikeustieteilijöitä maailman tylsimpinä ja porporvarillisimpina pykälien viilaajina, joiden ajattelukyky ei juuri koskaan ylitä legaalista ulkolukua.

Artikkelin oli kuitenkin kirjoittanut kaksi oikeustieteilijää, jotka eivät vain vaatineet oikeustieteiltä laajempaa yhteiskunnallista kritiikkiä vaan syyttivät yhteiskuntatieteitä täysin kesytystä radikalismista ja järjestelmän uusintamisesta. 34 vuotta sitten nämä radikaalit oikeustieteilijät valittivat kritiikin jakautuneen joko käytännöllistä hampaattomuutta edustavaan oman julkaisuluettelon esittelyyn ja akateemiseen narsismiin tai sitten teoriaa vailla olevaan ja järjestelmää uusintavaan pragmatismiin. Eikä kuluneen 34 vuoden aikana tilanne ole tästä juurikaan muuttunut.

Erityisesti tuossa artikkelissa suomittiin ajastaan jälkeen jäänyttä vasemmistolaista kritiikkiä, jolla näytti olevan annettavana ainoastaan ”kellastuneita valokuvia intianpuuvillapaidoista ja nahkasandaaleista” (Hirvonen & Minkkinen 1987). ja joka näytti lähinnä ”kasvisravintola-asiakkaiden vuosikokoukselta, jossa ’isoa ja paha’ kapitalismia syytettiin siitä, ettei se pysty tuottamaan tarpeeksi monta vegetaristiravintolaa Töölön ja Ullanlinnan ’edistyksellisille voimille’” (Hirvonen & Minkkinen 1987).²

Kirjoittajat eivät selvästikään pukeutuneet intianpuuvillapaitoihin ja nahkasandaaleihin, vaan kaipaisivat jotakin edistyksellisten voimien villasukkaradikalismia radikaalimpaa samalla kuitenkin painien tämän radikaalimman radikaaliuden kaksoisnegaatioiden kautta uudeksi

normalisoinniksi kietoutuvassa dialektiikassa. Ja ilman ulospääsyä ongelmasta kirjoittajat lainasivat eräänlaisena pysäytettynä tai pyrskähdettyinä dialektiikkana aikaisemmin 80-luvulla ilmestyneen Umberto Econ romaanin Ruusun nimen munkki Jorgen toteamusta: ”Nauru on hulluuden merkki. Se joka nauraa ei usko siihen mille nauraa, mutta ei sitä vihaakaan. Naurussa on epäilyksen siemen.”³ Artikkelissa tuo epäilyksen siemen muuttui nauravaksi kritiikiksi kirjoittajien todetessa, että kenties nauru on ”yksi tapa säilyttää edes minimaalinen kriittinen etäisyys normalisoivien ja simuloivien strategioiden ’mediokratiassa’”(Hirvonen & Minkkinen 1987).

Myöhemmin opin tuntemaan henkilökohtaisesti nämä radikaalit oikeusoppineet kirjoituksen takana ja myös sen, että nauru oli ennen kaikkea Arin merkki. Nauru, joka pyrskähti ilmoille juuri sillä hetkellä, kun vastakohtat olisi pitänyt sovittaa, päätös oikeudesta tehdä, paradoksi ratkaista tai sitten vain tyytyä sen mediokraattiseen sivuuttamiseen vailla ahdistusta. Radikaali kuten Ari, ei voinut kuitenkaan tyytyä tähän vaan kaitautui aina asioiden juuriin sielläkin missä oikeus ei Arin omin sanoin paljastu ”maaperään juurtuneena puuna vaan dynaamisena rihmastona, jota eivät pidä kasassa alkuperä tai normatiivinen perusrakenne vaan moninaiset ja muuttuvat kytkökset ja linkit” (Hirvonen 2015).

Ja sormet syvällä maan mullassa, käsissään vaan kasa normijuurikoita ja myyttisiä normimukuloita kriittinen oikeusoppinut kaivoi yhä uudestaan ihmiskokemuksen kerrostumia avoimen anarkistisen taivaan alla ja saattoi lopulta vain purskahtaa mahanpohjasta kumpuavaan hersyvään aineelliseen nauruun, joka ravisuttaen uskantilasta puhdasta perusnormia de-auktorisoi myös naurettavana perusfasistisen päättäväisen kansantahdon.

Arin nauru oli tätä radikaalia naurua kaiken juridisen legaalisuuden ja yhteiskuntatieteellisen normalisoinnin kyseenalaistavana anarkistisena avoimen oikeudenmukaisuuden nauruna. Se oli oikeutusperustuksiin asti pureutuvaa maanista naurua, jonka todellinen luonne paljastuu kun ”totuus käy ilmi” kuten ”hullun kirjoista” seitsemän viisaan joukkoon korotettu länsimaisen oi-

keuden sanailun arkkihahmo Solon jo aikoinaan runoili (Diogenes, 2002).

Ari todellakin rikkoi kaikki stereotypiani tylsistä poroporvarillista oikeustietelijöistä. Ari oli elämänsä aikana lukemattomia eri asioita ja koki nopeita ympäristöään aina hätkähdyttäneitä sekä henkisiä että ruumiillisia muodonmuutoksia. Mitä tahansa Ari aina olikin, Ari ei koskaan ollut tylsä. Tai kuten Ari totesi itseensä ikuisesti anarkistisen muistijäljen jättäneestä punkista, se syntyi turhautumisena lain, järjestyksen ja normalisaation tylsyyteen, punk oli ”tylsyyden transgressiivista politiikkaa” (Hirvonen 2011).

Nauru ei toki ole reilua, se on harvoin oikeassa mitassa eikä juuri koskaan korrektaa, mutta se ravisuttaa aina järjestyksen perustoja ja koskettaa näin niitä oikeuden perustavia perusteita, joista oikeusfilosofi Ari oli ennen kaikkea kiinnostunut. Mutta voiko nauru olla minkään muun kuin täysin oikeudettoman oikeuden perustassa, eikä räjähtävä nauru juuri pirsto kaiken oikeuden sirpaleiksi ja edusta puhdasta epäoikeudenmukaisuutta itseään? Eikö naurava tuomari ole oikeuden irvikuva tai sadistinen hahmo?

Nauru ei auktorisoi minkäänlaista oikeutta vaan on enemmän de-auktorisoi voima. Hannah Arendt huomauttikin, ettei auktoriteettia kaadeta sen enempää argumenteilla, kuin väkivallallakaan, sillä se ei riipu näistä kummastakaan vaan ”varmin tapa heikentää sitä on nauru” (Arendt, 1969). Tosin Arendtin mukaan auktoriteettia ei enää tarvitse heikentää naurulla sillä nykytilamme ei enää edes ”salli sen enempää käytännössä kuin teoriassakaan tietää mitä auktoriteetti todella on” (Arendt, 1961, s.92) vaan modernina kohtalonamme on joutua kohtaamaan ”inhimillisen yhdessä-olemisen perustavat ongelmat” (Arendt, 1961, s.141) ilman niitä ylittävää tai toimintamme suunnan ja rajat auktorisoivaa maallista, perinteistä tai taivaallista tukipututta. Omassa ajattelussaan Ari taas kysyi yhä uudestaan juuri vailla maan ja taivaan mittaa olevan ihmimillisen yhdessä-olemisen perustavaa oikeutta ja katsoi tämän olevan itse asiassa perustava eettistraaginen oikeuskysymys: ”kysymys oikeasta oikeudesta, kysymys maan päällä ja taivaan alla majailevan kuolevaisen kyvystä, mahdoli-

suudesta ja tavasta olla oikein, kysymys kuolevaisen oikeassa olemisesta” (Hirvonen, 2003). Tämän kysymyksen jatkuva kysyminen oli Arin mukaan varsinaista oikeaa oikeudenkäyntiä ja tätä oikeutta Ari kävi väsyttämättömästi aina omaan juuri tragedioille ominaiseen liian varhaiseen ja yllättävään kuolemaansa saakka.

Aiai aiai (aiaï aiaï), haluaisi mieleni nyt valittaa, traagisen kuoron tapaan, kun Ari ei yhtäkkiä olekaan enää täällä kanssamme. Ja kuitenkin tänään täällä Hietsun paviljongilla haluaisin valituksen sijaan muistaa tai kutsua takaisin tässä Hietsun juhlasalissa vielä viime syksynä kaiku-neen Arin iloisen ja lämpimän naurun. Tuntuu nimittäin siltä, että siitä on vain hetki, kun Ari oli vielä täällä, tässä, paikan päällä, järjestämässä Hietsussa täällä taas olevien Majjun, Pian ja Tanjan kanssa oikeustieteellistä oikeudenkäyntiä ja taiteellista tutkimusta yhdistävää monitieteellistä symposiumia inspiraationaan teorian, tasa-arvon, emansipaation ja yhteisen älyn teemat.⁴ Nämä olivat myös Arin naurun epiteettejä, sillä tuo nauru oli enemmän tasa-arvoistavaa kuin hierarkkista, vapauttavaa kuin alistavaa, yhteistä kuin yksityistä. Se ei ollut koskaan itsytytyväistä ja typerän tymeää röhönaurua, joka nauraa oikeudenmukaisuudelle, pilkkaa totuutta tai hekottaa sadistisesti heikommille, vähäosaisille, vallatomille, ulossuljetuille, erilaisille, alistetuille. Arin nauru ei ollut vallan naurua vaan vallatonta lämmintä, iloista ja innokasta naurua.

Itse muistan Arista vahvimmin juuri tuon iloisen ja usein touhukkaan tuottuneenkin nauravan innostuksen, joka jäi mieleeni jo heti ensimmäisestä henkilökohtaisesta kohtaamisestamme. Se tapahtui 90-luvun alkuaikoina jossakin pienessä teoriaseminaarissa, jossa olin jo itsekkin puhumassa tosin nuorena keltanokkana. Muut vanhemmat seminaariin osallistujat vaikuttivat varautuneilta, jännittyneiltä, hieman pelottaviltakin, sellaisilta, joilta oletti kuulevansa enemmän vähän pilkalista naurua, hah hah hah, mitäs te märkäkorvatolvanat oikein selitätte. Mutta joukossa oli myös iloisesti naurava mies mustassa puvussa, joka tuli juttelemaan innoissaan, nauraen ja energiaa puhuen. Kyse oli Arista ja heti ensi kohtaamisella me nauroimme yhdessä jollekin kuoleman vakavalle

teoreettiselle asialle. Pidin heti ensi naurusta lähtien Arista, tämän avoimuudesta, innostuksesta, maniasta ja anarkiasta kaiken akateemisen tärkeilyn ja pönkötyksen keskellä.

Sittemmin törmäsin useammin Ariin, joka oli tästä lähtien osa elämäni. Emme olleet arjessa läheisempiä ystäviä emmekä jatkuvassa yhteydessä vaan tapasin Aria satunnaisen säännöllisesti erilaisissa lukupiireissä, seminaareissa, juhlissa, baareissa, illanistujaisissa, jatkoilla ja tietenkin *Tiede & edistyksen* tiimoilta, jonka toimituskunnassa Ari jo istui, kun tulin sinne itse 90-luvun alussa. Täällä paikalla olevat Arin sukulaiset, rakastetut ja sydänystävät tuntevat varmaan myös toisenlaisen Arin, josta ovat meille kertoneet. Itse tunsin oppineen, innostuneen ja aina uusille asioille avoimen akateemisen anarkistin, jonka kanssa tunsin juuri yhteisesti jakamiemme ja tiedekuntien rajoja rikkoneiden kiinnostusten kohteiden takia tavanomaista formaalia kollegiaalisuutta syvempää yhteisyyttä. Ja emmehän me olleet varsinaisia kollegoja. Ari oli oikeustieteilijä ja minä valtiotieteilijä, mutta lakipykälien tai äänestyskäyttäytymisen sijaan meitä kumpaakin kiinnosti enemmän oikeuden ja politiikan avoimet filosofiset perustat, niiden suhde taiteeseen, etiikkaan, uskontoon ja oikeastaan ihan kaikkeen unohtamatta tietenkään juuri antiikin Kreikan traagista politiikan ja oikeuden alkunäyttämöä.

Juuri tässä Delfoin oraakkelin ”tunne itsesi”-ohjenuoraa (alun perin: tiedä rajasi ja paikkasi ja pysy niissä) rikkovassa hybriksessä, Ari, ”mies väärästä tiedekunnasta” (Porttikivi & Tiihonen, 2010), oli minulle tärkeä (tärkeämpi kuin valitettavasti muistin koskaan Arille sanoa) esimerkki sen takia, että yhä segmentoituneemmassa akateemisessa maailmassa olisi kenties vielä mahdollisuus olla olemassa ilman yhtä paikkaa ja ilman yhtä vakaata, omaksi vallattua identiteettiä. Ja tutkijana voisi toimia myös ilman Zarathustran viimeisen tutkijajaihmissen tunnontarkkaa keskittymistä iilimadon aivoihin itse iilimadon tutkimuksen ollessa jo jotakin aivan liian hirvosmaista (*ungeheuer*) (Nietzsche 1885).⁵ Tai mikä oli vielä ennenkuulumattomampaa, että myös tiede voisi olla nauravaa, että iloisen tieteen kriteeri ei ole olla mahdollisimman tylsää, vakavahenkistä ja

kömpelöä ja että totuus voisi avautua myös teollisia konventioita tai akateemisia kliseitä moninaisemmalla ja rikkaammalla ilmaisulla. Juuri Arilta, joka hoiti silloin yleisen oikeustieteen professuuria, saatoin kysyä suositusta ehkä hieman epäkonventionaalille ja hybrislle Poliittisen ajattelun perusteet -hankkeelleni, (joka toisin ei rahoitusta saanut) ja juuri Ari saattoi kehua suosituksessaan myös kirjallista ilmaisuani, joka ei ole koskaan noudattanut akateemisen selostavan metatekstin muodollisia vaatimuksia.

Mutta tämä keskinäinen arvostuksemme ei merkinnyt, että olisimme olleet samaa mieltä mieltämme kiinnostaneista asioista tai toistelleet samoja ajatuksia. Asia oli lähes täysin päinvastoin ja muistan kiistelleeni Arin kanssa aina lähes kaikesta. Mutta Ari oli niitä harvinaisia ihmisiä, jotka eivät vaatineet samanmielisyyttä vaan arvostivat enemmän kiistaa, väittelyä, ja enemmän ajattelun haastamista kuin yhteisen hallelujaan veisuuta tai niin sanottua sokraattista ”aivan totta”, ”pakko myöntää”, ”asia on kuten sanot” dialektiikkaa.

Ja Arin kanssa minun piti päästä väittelemään myös omassa väitöksessäni. Koska itselleni on vaikea saada koskaan paisuvia projektejani valmiiksi olin joutunut hylkäämään alkuperäisen väitöskäsikirjoitukseni ja väittelemään *Tiede & edistyksestä* julkaistuilla artikkeleillani mikä tietenkin oli jo traaginen virhe vain englanninkielisen totuuden tunnustavassa maailmassa. Vastaväittäjäksi minulle kuitenkin ehdotettiin ja alustavasti määräättiinkin Ari, joka yhteisten kiinnostusten kohteiden ja oman asiantuntemuksensa takia olisikin ollut pätevin ja haastavin vastaväittelijä. Olisin itse halunnut päästä ihan oikeasti väittelemään, siis vastaamaan kiperiin kysymyksiin ja argumentoimaan väitteeni henkilölle, joka kykenisi kunnolla haastamaan esittämäni, mutta tämäpä ei sopinut tiedekunnalle T&E-yhteytemme tähden. Akateeminen maailma ei perustu tasa-arvoiseen väittelyyn vaan hierarkkisiin auktoriteettiasemiin ja tuossa maailmassa juuri Arin tapaiset akateemiset anarkistit ovat poikkeus säännöstä. Palasimme Arin kanssa tähän ei-tapahtuneeseen väittelyyn useasti myöhemmin varsinkin muiden väitöstilaisuuksien karonkoissa, jossa jo hieman

juhlajuomia nautittuttamme aloimme väittelemään siitä, miten olisimme väitelleet väitöstilaisuudessa. Ari rehvasteli ystävämieleisesti, kuinka olisi pistänyt minut yhdestä ja toisestakin asiasta todella pinteeseen ja minä sössötin vastaan miten nuo pihtipinteet olisin avannut.

Tiede & edistyksessä jatkoimme kummatkin vielä toimintaa, olihan meissä nyt vahvistettu tämä akateemisen antikristuksen merkki. Ari aina pohjimmiltaan vastuun- ja velvollisuudentuntoisena anarkistina lupautui vielä palaamaan luotsaamaan lehteä kriisin hetkellä, vaikka oli jo aikonut jättää toimituskunnan pitkällisen työnsä siellä tehtyään. Lehdessä ja liitossa oli kuitenkin syntynyt pieniä konflikteja, jotka tietenkin tapansa mukaan uhkasivat paisua isommiksi tragedioiksi, ja jouduin liiton hallituksen puheenjohtajana niitä selvittelemään. Yhtäkkiä lehti oli ilman päätoimittajaa, eikä eri osapuolille kelpavaa sopivaa vetäjää ollut näköpiirissä. Tarvittiin henkilö, jolla olisi laajaa teoreettista kompetenssia ja kriittistä näkemystä, mutta myös ennen kaikkea avoin mieli ja kyky ennemmin yhdistää, kun erottaa eri sukupolvet ja sukupuolet, tieteen- ja taiteen alat ja teemat. Ja muistan suuren helputukseni, kun Ari ilmoitti pelastavan enkelin lailla ottavansa lehden vetovastuun harteilleen, ei vain sellaisena muodollisena juhlatakkina, jona tavallisesti akateemisia luottamusasemia kerätään ansioluetteloihin jättämällä varsinaiset työt muille. Ari oikeasti puki duunivaatteet päälle ja keskittyi täysillä lehden pyörittämiseen samalla uudistamalla sen käytäntöjä ja ilmapiiriä sekä päivittämällä vuosien varrella sivuun jäänyttä taistelevaa ja rohkeaa tiedepoliittista orientaatiota ”tässä ja nyt”, omassa globaalissa kapitalismin aktuaalisessa hetkessämme.

Oikein? Juuri! Nyt! Hah hah haa, Ari aloitti ensimmäisen ohjelmallisen oman pääkirjoituksensa Sex Pistolsin anarkistisella naurulla: ”*Right! Now! / ha ha ha ha ha / I am an antichrist / I am an anarchist*” ja muistutti, että ”samaa aikaan kun *Anarchy in the UK* levytettiin Wessexin studiolla, Helsingissä taitettiin *Tiede & edistyksen* ensimmäistä numeroa (Hirvonen 2016, s.3–9).” Punk ja anarkia ei tosin ollut varsinainen lähtökohta T&E:n edistyksellisessä alussa, mutta Ari halusi

yhdistää punkin rohkean kapinallisen asenteen uudestaan lehden ja liiton alussa lanseeraamaan ”taisteluun tieteen ja edistyksen liiton luomiseksi ja lujittamiseksi” (Hirvonen 2016, s.3). Tätä liittoa oli 70-luvun jälkeen alettu lehdessä vähitellen häpeilemään ja sen nimi haluttu muuttaa muotoon *Tiede & kritiikki* kun taas irvileuat olivat halunneet nähdä sen yksinkertaisesta edistyksestä eroon pyrkineen yleisemmän kulttuurikriittisen linjan nimeksi sopivan nyt paremmin *Taide & taantumus*. Ari taas halusi palauttaa lehteen taistelevan ja rohkean edistykellisen tiedepoliitikan, tässä ja nyt, sekä nähdä sekä tieteen, taiteen että politiikan ajattelun edistyksen anarkistisena ja perimiltään kiistelevänä, avoimena ohjelmalla. Ari näki myös yliopistot totuudelle omistautuneina mutta perustaltaan anarkistisina yhteisöinä, joiden periaatteita ovat enemmän ”vapaus, autonomia, kriittinen vastarinta, toisinajattelu ja tottelemattomuus” (Hirvonen 2016, s.7–8) kuin pakko, ulkoa ohjautuvuus, joustava sopeutuminen, tulosvastuullisuus ja nöyrä yhteistyökyky.

Tiedettä ”ajattelun ja tekemisen radikaalina avoimuutena” (Hirvonen 2021). Ari puolusti myös viimeiseksi jääneessä kirjoituksessaan, noin kaksi kuukautta ennen kuolemaansa Koneen säätiön sivuilla julkaistussa kolumnissaan ”Tiede totuuden voimana”. Ari muistutti, ettei sen enempää tieteen kuin taiteen vapaus ole abstraktia tai yksioikoista vapautta, se ei toteudu tyhjiössä, vaan tarvitsee oikeudelliset ja institutionaaliset puitteet, joissa se voi elää vapaana konkreettisen kiistan tilassa. Mutta nuo puitteet vaikuttavat kääntyvän päivä päivältä yhä enemmän tieteen vapautta vastaan ja Ari kysyikin: ”Onko mahdollista harjoittaa vapaata tiedettä ja tuottaa siihen perustuvaa totuutta nykyisessä institutionaalisessa ympäristössä?” (Hirvonen 2021). Oma ystävyyteni Arin kanssa, kohtaamisemme ja tapaamisemme, tapahtuivat yliopiston ja akateemisten instituutioiden liepeillä olevissa vapaan taiteen, tieteen ja tutkimuksen akateemis-anarkistisissa yhteisöissä ja seminaareissa. Tällaiseen tieteen kansalaisyhteiskunnan kolmannen sektorin toimintaan kuuluivat myös T&E ja Tutkijaliitto. Nyt tuntuu, että tällaisille kohtaamisille ja ystävyyksille löytyy yhä vähemmän tilaa uudessa uljaassa

tiedemaailmassa. Kun itse tajusin lopulta luopua (tai huomasin tulleen epäkelvoksi ja vanhaksi) yliopistollisen elämän nykyään vaatimasta nousujohteisesta pyrkyrin (*parvenu*) asenteesta ja päätin lopulta affirmoida akateemisen hylkiön (*paaria*) statukseni (Arendt 1944/2007),⁶ perustin tänne Hietsun paviljonkiin hieman leikkimielisesti Hietsun akatemian eräänlaisena vapaan tieteen ja taiteen parioiden ghettona. Aina uusille avauksille avoin Ari oli heti innostunut asiasta ja syksyllä sovimmekin, että järjestämme Hietsun akatemiassa keskustelutilaisuuden myös Arin viimeisestä kirjasta. Se käsittelee jälleen tragedioiden etiikka, mutta tuo yhä vahvemmin tuon etiikan kysymykset oikein asumisesta, ajattelusta ja mittaamisesta ”tähän ja nyt”, kyltymättömän globaalin kapitalismin ja ekokatastrofin ajankohtaiselle näyttämölle (Hirvonen 2020). Ari tahtoi, että keskusteluun on kutsuttava ehdottomasti Sami Santanen ja nyt Samikin on täällä ja puhui juuri äsken omissa muistosanoissaan tuosta Arin uusimmasta kirjasta. Suureksi murheeksemme itse Ari ei olekaan enää väittelemässä kansamme kirjastaan tai haastamassa meitä ajattelemaan. Ja kuitenkin me kaikki Arin tunteneet voimme varmasti kuulla ja nähdä mielessämme kaikkien varmasti muistaman Arin iloisen naurun.

Hannah Arendtin mukaan se, kuka me olemme, erotettuna siitä, mikä me olemme, paljastuu juuri toisille ihmiselle toimintamme ja puheemme yhteisessä ilmenemistilassa, vaikka harvoin itse tunnistamme siitä itseämme (Arendt 1958/2002). Arin muille paljastuva kuka oli varmasti tuo anarkistinen nauru. Kun Arin mikä, aineellinen ruumis, on nyt ikuisesti poistunut keskuudestamme, elää tuo nauru vielä kansamme kuolemattomana muistona kerran maan päällä kulkeneesta taivaallisesta anarkiasta.

*I wanna be Anarchy / And I wanna be Anarchy /
(Oh what a name)*

Arin naurua kaivaten, Markku. ■

VTT MARKKU KOIVUSALO on valtio-opin dosentti Helsingin yliopistossa ja Hietsun paviljongin toiminnanjohtaja.

VIITTEET

- 1 Kirjoitus on hieman muokattu ja viitteillä täydennetty versio Ari Hirvosen muistotilaisuudessa Hietsun paviljongilla 22.7.2021 pidetyistä henkilökohtaisista ex tempore muistosanoista puhujan itsensä, Tutkijaliiton ja *Tiede & edistyksen* puolesta.
- 2 Kyse oli tuolloin vielä vegetarismista, vegaanisuudesta ei tiedetty vielä mitään.
- 3 ”Tuo hulluuteni (*μᾶνία*) paljastuu kaupunkilaisille vähän ajan päästä, kun paljastuu totuuden tuleminen keskelle.” Käännöstä hieman muutettu.
- 4 Interdisciplinary Interventions. Artistic practice / theoretical thinking / inspired by ideas of equality/ emancipation/ collective intelligence. Eight-day & night virtual and onsite workshop and closing Hietsu Pavilion and Beach symposium 10-18.9.2020.
- 5 ”Olet siis kenties iilimadon asiantuntija kysyi Zarathustra ja tutkit siis iilimadon perimmäisiä perustoja, sinä tunnollinen tutkija. Voi Zarathustra, vastasi askeltanut, sehän olisi jo hirviömäistä, kuinka voisinkaan ryhtyä sellaiseen! Mutta mestari ja tuntija minä olen siinä, mikä koskee iilimadon aivoja: ne ovat minun maailmani.”
- 6 Pырkyrin (*parvenu*) ja hylkiön (*paria*) käsitteistä yhteiskunnallisen sisään pääsyn ja ulosjäämisen strategioina ks. Arendt, H. (1944/2007)

KIRJALLISUUS

- Arendt, H. (1944/2007). The Jew as Pariah: A Hidden Tradition. In Arendt: *The Jewish Writings*. J. Kohn and R. H. Feldman (ed.). Schocken Books, New York.
- Arendt, H. (1961). *What is authority*. In *Between Past and Future: Six exercises in political thought*. New York: Viking.
- Arendt, H. (1969). *On Violence*. New York Review of Books. Volume 12, Number 4. 27.2.1969.
- Arendt, H. (1958/2002) *Vita activa*. Ihmisenä olemisen ehdot. Vastapaino, Tampere.
- Diogenes L. (2002) *Merkittävien filosofien elämät ja opit*. Helsinki: Summa.
- Hirvonen, A., & Minkkinen, P. (1987). Turvavaltiokritiikki: lähtökohtien uudelleenarvioinnin puolesta. *Tiede & edistys*, 12(4).
- Hirvonen, A. (2003). Tragedian etiikka. *Tiede & edistys*, 28(3).
- Hirvonen, A. J. (2011). No Future: Punk against the Boredom of the Law. *Critical Legal Thinking. Law & Political*, 2011.
- Hirvonen, A. (2015). Laki, järjestys ja väkivalta. *Tiede & edistys*, 40(1), 9–26.
- Hirvonen, A. (2016). Tieteen ja edistyksen liitto. *Tiede & edistys*, 41(1), 3–9.
- Hirvonen, A. (2020). *Ethics of Tragedy: Dwelling, Thinking, Measuring*. Oxford: Counterpress, 2020
- Hirvonen, A. (2021). Tiede totuuden voimana. Julkaistu 13.04.2021 Koneen säätiön verkkosivustolla. <https://koneensaatio.fi/tiede-totuuden-voimana/>.
- Nietzsche, F. (1885) *Also sprach Zarathustra. Vierter und letzter Theil*. E. W. Fritzsche, Leipzig 1885.